

## Polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn y Coleg

---

Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb: 22/03/2023

Asesiad o Effaith ar y Gymraeg: 22/03/2023

Cymeradwywyd gan: CLT

Haen: 3

Awdur:

Dyddiad cymeradwyo: 22/03/2023

Dyddiad Adolygu: 22/03/2024

Cyhoeddwyd ar: Y wefan  
Mewnrwyd  
Porth y Dysgwr

---

Ar gael mewn ffont mawr a fformatau eraill ar gais.

Mae'r polisi hwn ar gael yn Saesneg.

## **Diben ac Amcanion**

1. Cwmpas
2. Darparu Gwasanaethau
3. Gweithrediadau Mewnol
4. Llunio Polisiâu
5. Monitro ac Adrodd
6. Delio â Materion Ychwanegol

## Diben ac Amcanion

Mae Coleg Gwent yn gwbl gefnogol i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Nod y polisi hwn yw cynnig canllawiau i'r holl staff ynghylch defnyddio'r Gymraeg yn y Coleg, gan sicrhau yr un pryd y bydd y Coleg yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a gyflwynwyd dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae Safonau'r Gymraeg yn nodi sut y disgwylir i sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru ddefnyddio'r Gymraeg yn eu busnes o ddydd i ddydd ac wrth ddarparu eu gwasanaethau.

Mae gweithredu'r polisi hwn yn cyd-fynd â gofynion Safon 105 Safonau'r Gymraeg. Gŵyr y Coleg fod ganddo rôl allweddol o ran targed Llywodraeth Cymru, sef creu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a dyblu faint o bobl sy'n defnyddio'r Gymraeg yn feunyddiol. <https://llyw.cymru/cymraeg-2050-strategaeth-y-gymraeg>

Mae amcanion y polisi yn cynnwys:

- Codi ymwybyddiaeth o'r modd y caiff y Gymraeg ei defnyddio a'i hyrwyddo yn y coleg
- Hwyluso gweithgareddau ymwybyddiaeth ddiwylliannol, hanesyddol ac economaidd-gymdeithasol yng Nghymru
- Cynyddu'r defnydd a wneir o'r Gymraeg yn y coleg
- Annog y staff i ddysgu'r Gymraeg a gwella'u sgiliau Cymraeg, a rhoi pob cyfle iddynt wneud hynny

### Ymrwymadau strategol Coleg Gwent (ochr yn ochr â Safonau'r Gymraeg)

Yn ychwanegol at fodloni'r gofynion statudol sy'n perthyn i Safonau'r Gymraeg, mae'r Coleg wedi datblygu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Cyfrwng Cymraeg a Dwyieithrwydd sy'n sail i'r nodau a'r amcanion cyffredinol a nodir yn y ddogfen *Tuag at 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg - Cynllun Gweithredu Cyfrwng Cymraeg ar gyfer Addysg Bellach a Phrentisiaethau* gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol.

## 1. Cwmpas

- 1.1 Bydd y polisi hwn yn sylfaen gadarn i'r gwasanaethau Cymraeg y mae'r Coleg yn eu darparu i'w staff, i'w fyfyrwyr ac i'r cyhoedd, a bydd yn ategu gofynion cydymffurfio Safonau'r Gymraeg.
- 1.2 Bydd y Coleg yn parhau i weithredu ei amcanion staffio yn y Strategaeth Dwyieithrwydd a bydd yn cadw cofnod o lefelau iaith y staff, gan roi cyfle i'r staff ddiweddarau cofnodion DPP wrth iddynt feithrin eu sgiliau Cymraeg. Bydd y Coleg yn cadw cofnod o ddewis iaith y staff ar y system **ADNODDAU DYNOL (AD) FEWNOL**.
- 1.3 Bydd gan holl Reolwyr y Coleg ddealltwriaeth dda o ofynion Safonau'r Gymraeg a byddant â rôl ymarferol o ran hyrwyddo ymrwymïadau'r Polisi hwn wrth hybu'r arfer o ddefnyddio Cymraeg yn y gweithle.
- 1.4 Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am y Safonau y mae'n ofynnol i'r Coleg gydymffurfio â nhw mewn perthynas â'r Gymraeg ar borth y staff a hefyd ar wefan y coleg.
- 1.5 Dylid anfon unrhyw ymholiadau'n ymwneud â Safonau'r Gymraeg neu'r polisi hwn at **DÎM SAFONAU'R GYMRAEG**.

## **2. Darparu Gwasanaethau**

### **2.1 Darparu Gwasanaethau: Gohebiaeth Ysgrifenedig**

- 2.1.1 Mae'r Coleg yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg gan y staff, y myfyrwyr a'r cyhoedd. Bydd gohebiaeth a dderbynnir yn y Gymraeg yn cael ei hateb yn y Gymraeg. Bydd pob gohebiaeth a dderbynnir, boed hynny yn y Gymraeg neu'r Saesneg, yn cael ei hateb o fewn yr un cyfnod amser.
- 2.1.2 Ar ddechrau pob blwyddyn academiaidd mae'r Coleg yn gwneud cofnod o ddewis iaith y staff, y myfyrwyr a'u rhieni/gwarcheidwaid. Bydd y rhai hynny sydd wedi dewis y Gymraeg yn derbyn pob gohebiaeth yn y Gymraeg yn y dyfodol.
- 2.1.3 Caiff cylchlythyrau, llythyrau ac e-byst safonol/generig eu hysgrifennu'n ddwyieithog.
- 2.1.4 Caiff e-byst mewnol a ddosberthir i'r staff eu hysgrifennu'n ddwyieithog. Yr unig eithriad yw negeseuon argyfwng yn ymwneud ag iechyd a diogelwch y staff a/neu'r dysgwyr.
- 2.1.5 Mae'r Coleg wedi ymrwymo i sicrhau na fydd gohebiaeth trwy gyfrwng y Gymraeg yn anfon at oedi cyn cael ateb.

### **2.2 Darparu Gwasanaethau: Gwasanaethau Ffôn**

- 2.2.1 Caiff yr holl alwadau ffôn eu hateb gyda chyfarchiad dwyieithog. Mae gan y coleg system ar waith lle bydd unrhyw alwad sy'n dewis y llinell "Gymraeg" yn cael ei throsglwyddo'n awtomatig i aelod o staff sy'n siaradwr Cymraeg.
- 2.2.2 Mae negeseuon peiriannau ateb yn cynnwys neges ddwyieithog fer, ac mae croeso i'r rhai sy'n ffonio adael neges Gymraeg neu neges Saesneg. Bydd yr ymateb i neges y galwr yn newis iaith y galwr.
- 2.2.3 Mae'r Coleg wedi ymrwymo'n llwyr i gynyddu nifer y staff Cymraeg eu hiaith mewn rolau sy'n delio â'r cyhoedd. Wrth i rolau o'r fath ddod yn wag, byddant yn cael eu hysbysebu fel swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol.

### **2.3 Darparu Gwasanaethau: Cyfarfodydd, Digwyddiadau Agored a Chyflwyniadau**

- 2.3.1 Cyfarfodydd ag unigolion.

Mae gan y staff hawl i ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd yn ymwneud â'r canlynol, a bydd y Coleg yn gwneud y trefniadau priodol drwy gydol y broses:

- Rheoli Perfformiad
- Cwynion
- Materion disgyblu
- Ymgynghoriadau ynghylch ad-drefnu adran neu wasanaeth

## · Cyfweiliadau swyddi

Os na all y rhai sy'n gyfrifol am gynnal y cyfarfodydd wneud hynny trwy gyfrwng y Gymraeg, bydd trefniadau'n cael eu gwneud er mwyn sicrhau y bydd modd i aelod o staff Cymraeg ei iaith wneud hynny. Pan fo hyn yn amhosibl, neu mewn sefyllfaoedd pan fyddai hyn yn amhriodol, bydd gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn cael ei ddarparu. Y Tîm AD a fydd yn gyfrifol am drefnu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

### 2.3.2 Cyfarfodydd a gynhelir ledled y Coleg a chyfarfodydd grŵp eraill

Os anfonir gwahoddiad at yr holl staff ar gyfer mynychu cyfarfod penodol neu gyfarfod arbennig (e.e. cyfarfodydd ymgynghori), bydd gan y staff hawl i ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfodydd hynny. Bydd gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn cael ei ddarparu i hwyluso hyn. Swyddfa'r Pennaeth a fydd yn gyfrifol am drefnu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

### 2.3.3 Bydd pob cyfarfod cyhoeddus yn cael ei hysbysebu'n ddwyieithog.

### 2.3.3 Bydd y Coleg yn sicrhau bod aelodau o staff ar gael sy'n gallu cyfarch yn ddwyieithog.

### 2.3.4 Bydd y Coleg yn darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd cyhoeddus a mewnol os bydd 10% neu fwy o'r mynychwyr wedi mynegi dymuniad i gymryd rhan yn y cyfarfod trwy gyfrwng y Gymraeg.

### 2.3.5 Bydd rheolwyr a staff y coleg yn gwneud pob ymdrech i ddefnyddio cyflwyniadau dwyieithog a Chymraeg achlysurol ym mhob cyfarfod mewnol a chyhoeddus.

### 2.3.6 Bydd rheolwyr a staff y coleg yn defnyddio penawdau ac is-benawdau dwyieithog ym mhob cyfarfod mewnol a chyhoeddus.

### 2.3.7 Pan fo unigolyn wedi nodi ei ddymuniad i gyfathrebu trwy gyfrwng y Gymraeg, bydd y Coleg yn sicrhau bod aelod o staff Cymraeg ei iaith yn bresennol i hwyluso hynny.

### 2.3.8 Bydd holiaduron a/neu arolygon sydd wedi'u hanelu at y staff, y myfyrwyr neu'r cyhoedd ar gael yn ddwyieithog, neu yn y Gymraeg a'r Saesneg. Bydd yr ymatebwyr yn parhau i fod yn ddienw, pa un a fyddant yn ymateb yn y Gymraeg neu'r Saesneg.

## 2.4 Darparu Gwasanaethau: Cyfathrebu Electronig

### 2.4.1 Mae croeso i bobl sy'n dymuno cyfathrebu trwy e-bost ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg. Bydd y Coleg yn ymateb yn iaith y neges wreiddiol a bydd yn sicrhau na fydd unrhyw oedi cyn ymateb.

### 2.4.2 Mae llofnodion e-bost y staff yn ddwyieithog a chaiff staff Cymraeg eu hiaith eu hannog i arddangos y logo "Cymraeg Gwaith" er mwyn dangos eu bod yn siaradwyr Cymraeg.

### 2.5.2 Wrth lunio negeseuon e-bost 'allan o'r swyddfa', disgwylir i'r staff ddefnyddio'r canllawiau ar lunio negeseuon dwyieithog a gyhoeddwyd ar Borth y staff.

## 2.5 Darparu Gwasanaethau: Brandio a Hunaniaeth Gyhoeddus

- 2.5.1 Mae'r Coleg yn cyhoeddi ei holl ddeunyddiau corfforaethol yn ddwyieithog.
- 2.5.2 Mae hunaniaeth gorfforaethol y Coleg yn ddwyieithog.
- 2.5.3 Mae'r Coleg yn sicrhau y bydd fformat, ansawdd, maint ac amlygrwydd y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal yn ei holl ddeunyddiau corfforaethol, yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ffurflenni, taflenni, poster, llyfrynau ac ati.
- 2.5.4 Pan fo angen fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân ar gyfer dogfennau/cyhoeddiadau, bydd y ddwy fersiwn yn cael eu cyhoeddi a'u dosbarthu ar yr un pryd â'i gilydd. Bydd y fersiynau Cymraeg a Saesneg o'r un safon â'i gilydd a byddant yn cael eu harddangos gyda'i gilydd. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd pob fersiwn yn cynnwys datganiad yn esbonio bod y ddogfen ar gael hefyd yn yr iaith arall.
- 2.5.5 Mae templedi'r Coleg ar gael yn ddwyieithog, gan sicrhau bod y ddwy iaith yn cael eu trin yn gyfartal.
- 2.5.6 Caiff staff y Coleg a rhanddeiliaid allanol arweiniad ar sut i ddelio â chyhoeddiadau dwyieithog a fersiynau Cymraeg/Saesneg ar wahân.
- 2.5.7 Mae holl ffurflenni'r Coleg ar gael yn ddwyieithog.
- 2.5.8 Yn achos yr holl ddeunyddiau ysgrifenedig ac electronig sydd wedi'u hanelu at y cyhoedd, cânt eu cyhoeddi'n ddwyieithog, neu yn y Gymraeg a'r Saesneg. Unwaith eto, bydd y Coleg yn sicrhau bod fformat, ansawdd, maint ac amlygrwydd y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal mewn deunyddiau o'r fath.
- 2.5.9 Cyhoeddir holl ddeunyddiau cyhoeddusrwydd y Coleg yn ddwyieithog, a chânt eu cynllunio mewn modd a fydd yn sicrhau bod y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal.
- 2.5.10 Mae holl ddeunyddiau arddangos y Coleg ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg, neu'n ddwyieithog, a byddant yn trin y ddwy iaith yn gyfartal.
- 2.5.11 Mae holl hysbysiadau a hysbysebion cyhoeddus y Coleg yn ymddangos yn y Gymraeg a'r Saesneg, a byddant yn trin y ddwy iaith yn gyfartal o ran fformat, ansawdd, maint ac amlygrwydd.
- 2.5.12 Caiff hysbysiadau ar y cyfryngau cymdeithasol eu postio yn y Gymraeg a'r Saesneg, neu'n ddwyieithog, a byddant yn trin y ddwy iaith yn gyfartal.

## **2.6 Darparu Gwasanaethau: Arwyddion**

- 2.6.1 Pan fo'r coleg yn codi arwydd newydd neu'n adnewyddu arwyddion (yn cynnwys arwyddion dros dro), bydd unrhyw destun ar yr arwydd yn cael ei arddangos yn y Gymraeg, ac os caiff yr un testun ei arddangos yn y Gymraeg a'r Saesneg, ni fydd y testun Cymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.
- 2.6.2 Pan fo'r coleg yn codi arwydd newydd neu'n adnewyddu arwyddion (yn cynnwys arwyddion dros dro), a phan fo'r arwyddion hynny'n cyfleu'r un wybodaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg, bydd y testun Cymraeg yn cael ei osod fel ei fod yn fwy tebygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.
- 2.6.3 Bydd y coleg yn sicrhau bod y testun Cymraeg a nodir ar arwyddion yn gywir o ran ei ystyr a'i fynegiant.

### **3. Gweithrediadau Mewnol**

#### **3.1 Gweithrediadau Mewnol: Staffio a Recriwtio**

- 3.1.1 Mae'r Coleg yn cynnal archwiliad o siaradwyr Cymraeg ym mhob un o'r meysydd Addysgu a Dysgu a Chymorth Busnes, ac mae'n tynnu sylw at feysydd lle nodir bod cael staff â sgiliau Cymraeg naill ai'n "Hanfodol" neu'n "Ddymunol" mewn perthynas â natur y swydd a blaenoriaethau Llywodraeth Cymru.
- 3.1.2 Ddwywaith y flwyddyn, mae'n ofynnol i holl weithwyr y Coleg hunanasesu eu sgiliau Cymraeg o ran Siarad, Gwranddo, Darllen ac Ysgrifennu.
- 3.1.3 Yn achos penodiadau i rôl lle ystyrir bod y gallu i siarad neu ysgrifennu Cymraeg yn sgîl hanfodol yn y swydd-ddisgrifiad, bydd lefel hyfedredd yr ymgeiswyr yn cael ei phrofi yn y Gymraeg a'r Saesneg yn ystod y cyfweiliad.
- 3.1.4 Yn achos cyfweiliadau ar gyfer swyddi yr hysbysebwr bod y Gymraeg yn hanfodol ar eu cyfer, dylid eu cynnal trwy gyfrwng y Gymraeg. Pan fo modd, dylai holl aelodau'r panel cyfweild fod yn siaradwyr Cymraeg. Os bydd cymysgedd o staff Cymraeg a di-Gymraeg ar y panel, dylid defnyddio cyfleusterau cyfieithu ar y pryd drwy gydol y cyfweiliad.

#### **3.2 Gweithrediadau Mewnol: Sefydlu, Datblygu Staff a Hyfforddi Staff**

- 3.2.1 Bydd pob aelod newydd o staff yn mynd trwy Sesiwn Sefydlu Gychwynnol. Bydd y sesiwn hon yn cynnwys gwybodaeth am y Gymraeg a Diwylliant y Coleg, trosolwg o Safonau'r Gymraeg, sut y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle, gwybodaeth am gyrsiau Cymraeg ac arweiniad ar ble i ddod o hyd i gymorth ar Borth y Staff mewn perthynas â gwasanaethau cyfieithu a phopeth yn ymwneud â'r Gymraeg yn y coleg.
- 3.2.2 Dylai'r holl staff gwblhau'r modiwl hyfforddi Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.
- 3.2.3 Anogir pob aelod o'r staff i fynychu hyfforddiant Cymraeg. Mae gan weithwyr hawl gyfreithiol i fynychu dosbarthiadau Cymraeg yn ystod oriau gwaith, yn rhad ac am ddim, o lefel dechreuwr i lefel uwch. Disgwylir i'r coleg sicrhau nad yw gweithwyr yn cael eu rhoi dan anfantais am fanteisio ar yr hawl hon.
- 3.2.4 Anogir y staff addysgu i ddilyn cyrsiau Cymraeg wedi'u teilwra (e.e. prosiect Cymraeg Gwaith) a fydd yn cynnwys elfen fentora a hyfforddi.
- 3.2.4 Dylid trafod cynnydd a datblygiad sgiliau Cymraeg staff unigol fel rhan o'r Cynllun Datblygu Personol.
- 3.2.5 Bydd yr holl hyfforddiant gorfodol ar gyfer y staff ar gael yn y Gymraeg, yn cynnwys:
- Ymwybyddiaeth o iaith
  - Iechyd a diogelwch
  - Cydraddoldeb ac amrywiaeth
  - Diogelu
- 3.2.6 7 Ar gyfer Arweinwyr a Rheolwyr, bydd yr hyfforddiant canlynol ar gael yn y Gymraeg

- Recriwtio a chyfweld
- Rheoli perfformiad
- Cwynion a gweithdrefnau disgyblu
- Defnyddio'r Gymraeg yn effeithiol mewn cyfarfodydd a chyfweiliadau

3.2.7 Pan ddefnyddir darparwr allanol i ddarparu hyfforddiant mewnol, bydd y Coleg yn ystyried pa mor bwysig a pherthnasol yw darparu'r hyfforddiant yn y Gymraeg (os yw'r rhesymau'n wahanol i'r rhai a restrir uchod). Fel rhan o'r broses dendro, ac yn unol â gofynion Safonau 80-84, bydd y Coleg yn gofyn am wybodaeth ynglŷn â gallu trydydd parti i ddarparu gwasanaethau hyfforddi yn y Gymraeg, a gwneir pob ymdrech i gynnal cwrs cyfatebol yn y Gymraeg. Pan fo angen, bydd y darparwr allanol yn gyfrifol am drefnu a thalu am wasanaeth cyfieithu, ynghyd â darparu hwyluswyr sy'n siarad Cymraeg pan fo angen.

3.2.8 Bydd y coleg yn darparu adnoddau/canllawiau hyfforddi i'r staff ar bob lefel er mwyn eu cynorthwyo i roi Safonau'r Gymraeg ar waith yn llwyddiannus.

### 3.3 Gweithrediadau Mewnol: Cyfieithu

3.3.1 Mae gwasanaeth cyfieithu mewnol y Coleg ar gael i'r holl staff, a rhoddir cyngor iddynt ynghylch sut i ddefnyddio'r gwasanaeth hwn yn briodol.

### 3.4 Gweithrediadau Mewnol: Delio â chwynion

3.4.1 Mae'r coleg yn caniatáu i bob aelod o staff - (a) gwneud cwynion yn y Gymraeg, a (b) bydd y coleg yn ymateb yn y Gymraeg i unrhyw gŵyn a wneir amdano ef neu amdani hi.

3.4.2 Bydd unrhyw ddogfen sy'n nodi gweithdrefnau'r coleg ar gyfer gwneud cwynion yn datgan y gall pob aelod o staff wneud y canlynol -

(a) gwneud cwyn yn y Gymraeg,

(b) ymateb i gŵyn a wnaed amdano ef neu amdani hi yn y Gymraeg;

a bydd y coleg yn hysbysu pob aelod o staff ynglŷn â'r hawl honno

Bydd unrhyw gŵyn yn ymwneud â Safonau'r Gymraeg yn dilyn y gweithdrefnau a nodir yn 3.4.

## 4. Llunio Polisiâu

### 4.1 Llunio Polisiâu: Polisiâu a Mentrau Newydd

4.1.1 Mae'r Coleg yn monitro polisiâu a mentrau newydd er mwyn sicrhau eu bod yn cyd-fynd â'r Polisi ar Ddefnyddio'r Gymraeg, a'u bod yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

4.1.2 Craffir ar bolisiâu a mentrau newydd fel rhan o'r broses Asesu Effaith, er mwyn asesu eu goblygiadau ieithyddol posibl ac er mwyn sicrhau na fydd yna unrhyw effaith negyddol ar y Gymraeg.

4.1.3 Dylai'r holl staff sy'n gyfrifol am lunio polisiâu a mentrau newydd fod yn ymwybodol o'r Polisi ar Ddefnyddio'r Gymraeg a'r gofynion o ran cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

4.1.4 Wrth lunio polisiau a mentrau newydd, bydd y Coleg yn ymdrechu i hyrwyddo, annog a datblygu'r iaith Gymraeg a'i hethos.

## 4.2 Llunio Polisiau: Tendrau

4.2.1 Pan fydd y Coleg yn gwahodd tendrau ar gyfer contractau penodol, caiff ystyriaethau'n ymwneud â thueddiadau a gofynion ieithyddol eu cynnwys a'u cyfleu ym manyleb y tendr; bydd y gwaith o fonitro is-gontractwyr yn cynnwys cyfeirio at eu perfformiad mewn perthynas ag ystyriaethau'r Gymraeg.

4.2.2 Os bydd y Coleg yn derbyn tendr yn y Gymraeg, bydd trefniadau'n cael eu gwneud ar gyfer y tendrwyr hynny sy'n dymuno defnyddio'r Gymraeg mewn cyfweliad neu gyflwyniad.

4.2.3 Mae'r Coleg yn hyrwyddo'r Polisi ar Ddefnyddio'r Gymraeg gyda rhanddeiliaid a sefydliadau eraill nad ydynt yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, a bydd yn eu hannog i fabwysiadu ein prosesau cydymffurfio.

4.2.4 Os bydd y Coleg yn cymryd rhan mewn trefniadau a wnaed gan drydydd parti, bydd yn ceisio cadarnhau bod unrhyw gontractau o'r fath yn cyd-fynd â'n Polisi ar Ddefnyddio'r Gymraeg a Safonau'r Gymraeg.

## 5. Monitro ac Adrodd

5.1 Mae'r Coleg yn cynnal archwiliad rheolaidd i weld a gydymffurfir â Safonau'r Gymraeg. Dylai Cyfarwyddwyr a Rheolwyr ysgwyddo cyfrifoldeb dros weithredu Safonau'r Gymraeg yn lleol.

5.2 Cyfrifoldeb y Pennaeth Dwyieithrwydd a Dysgu Cymunedol a'r Rheolwr Datblygu Dwyieithrwydd yw rhoi cyngor ac arweiniad ynghylch dilyn Polisi'r Coleg o ddydd i ddydd mewn perthynas â Defnyddio'r Gymraeg a chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

5.3 Pennaeth y Coleg sydd â chyfrifoldeb cyffredinol dros yr uchod.

5.4 Mae Grŵp Llywio'r Gymraeg i'w gael o fewn y Coleg. Mae'r grŵp hwn yn cynnwys cynrychiolwyr o'r meysydd Cwricwlwm a Chymorth Busnes ledled y Coleg. Caiff Grŵp Llywio'r Gymraeg ei gadeirio gan y Pennaeth Dwyieithrwydd a Dysgu Cymunedol, ac mae'n cyfarfod unwaith y tymor. Mae'r Grŵp hwn yn monitro perfformiad y Coleg ar sail pob un o Safonau'r Gymraeg. Mae aelodau Grŵp Llywio'r Gymraeg yn ysgwyddo cyfrifoldeb dros ledaenu mentrau a chanllawiau ar draws pob maes.

5.5 Bydd y Coleg yn cynnal ymarfer 'Siopwr Dirgel' mewnol, a bydd yr ymarfer hwn yn rhan o'r gwaith mewnol o fonitro cydymffurfiaeth a chynnydd mewn perthynas â Safonau'r Gymraeg. Bydd yr ymarfer yn cael ei gynnal bob tymor. Aelodau o Dîm Cymraeg y Coleg a fydd yn arwain y gweithgaredd hwn. Bydd canlyniadau'r gweithgareddau'n cael eu cyflwyno gerbron Grŵp Llywio'r Gymraeg.

5.6 Os deir o hyd i unrhyw achos o dorri'r safonau yn ystod y broses archwilio, bydd hysbysiad diffyg cydymffurfio'n cael ei gyflwyno. Bydd yr hysbysiad yn cael ei anfon at y rheolwr perthnasol, ynghyd â'r Pennaeth a'r Is-bennaeth. Bydd hysbysiadau diffyg cydymffurfio yn nodi bod y Safon wedi'i thorri, byddant yn nodi pryd a sut y daethpwyd o hyd i'r tramgwydd, a hefyd byddant yn nodi pa gamau y dylid eu cymryd, gan bwy ac erbyn pa ddyddiad.

- 5.7 Bydd y Rheolwr Datblygu Dwyieithrwydd yn llunio Adroddiad Blynyddol ar weithgarwch a pherfformiad y Coleg mewn perthynas â'r Hysbysiad Cydymffurfio. Cyhoeddir yr Adroddiad Blynyddol ar wefan y Coleg ac ar fewnwyd y staff.

## 6. Hyrwyddo a hwyluso'r Gymraeg

- 6.1 Cyfrifoldeb y Tîm AD, gyda chymorth Tîm Safonau'r Gymraeg a'r Tîm Marchnata, yw hyrwyddo gwasanaethau Cymraeg ymhlith staff yn y Coleg.
- 6.2 Cyfrifoldeb y Timau Addysgu a Dysgu a'r Tîm Gwasanaethau Myfyrwyr, gyda chymorth gan Dîm Safonau'r Gymraeg a'r Tîm Marchnata, yw hyrwyddo gwasanaethau Cymraeg ymhlith myfyrwyr yn y Coleg.
- 6.3 Cyfrifoldeb y Tîm Gwasanaethau Myfyrwyr, Tîm Safonau'r Gymraeg a'r Tîm Marchnata yw hyrwyddo gwasanaethau Cymraeg i'r cyhoedd yn y Coleg.
- 6.4 Cyfrifoldeb y Tîm Dysgu Seiliedig ar Waith, Tîm Safonau'r Gymraeg a'r Tîm Marchnata yw hyrwyddo gwasanaethau Cymraeg ymhlith prentisiaid a chyflogwyr yn y Coleg.
- 6.5 Anogir yr holl staff i ddangos eu gallu i siarad Cymraeg, naill ai fel siaradwyr rhugl neu fel dysgwyr, trwy wisgo bathodyn neu laniard a thrwy arddangos y logo oren 'Cymraeg Gwaith' yn eu llofnod e-bost.
- 6.6 Bydd y Coleg yn creu calendr o ddigwyddiadau i hyrwyddo a dathlu'r Gymraeg a dwyieithrwydd. Bydd y Coleg hefyd yn cydnabod cyfraniad staff Cymraeg eu hiaith a staff sy'n dysgu Cymraeg (e.e. Gwobrau Blynyddol). Ymhellach, cynhelir gweithgareddau sy'n dod â siaradwyr Cymraeg at ei gilydd i gymdeithasu yn y Gymraeg (e.e. Bore Coffi, Clwb Cinio, Cynllun Bydi Cymraeg).